

Familjekoordinater

Tre av bokens³ fyra bidrag är skrivna av huvudämnesstuderande i etnologi, som en del av proseminariet i etnologi vid Åbo Akademi 2004. Ole Rud Nielsen, som skrivit det fjärde bidraget, är däremot forskare i etnologi. Detta gör

³ *Familjekoordinater. Etnologiska analyser av fritid, släkt och syskonskap 2006*. Red. Ann-Charlotte Palmgren och Anna-Maria Åström. Åbo: Åbo Akademi.

att jag upplever att hans och de andras bidrag inte riktigt kan betraktas från samma utgångspunkt. Samtidigt har ändå alla texterna också beröringspunkter med varandra.

En röd tråd i texterna är diskussionen kring olika sätt att se på familj och släktband både som praktiker i vardagen och som upplevda ideal. Var och en av oss har ju själv en relation till begrepp som släkt, syskonskap och familj

och samtidigt som de är skenbart "självklara" kan det vara mycket givande att studera dem närmare. En intressant aspekt är att de relationer man är en del av även förändrar en själv. Att ha ett syskon innebär t.ex. också att vara ett syskon. Det är ju egentligen så självklart att det känns konstigt att det kunde vara något av en aha-upplevelse för mig att se det i skrift.

På flera sätt tycker jag texterna i boken blir exempel på att det kan vara meningsfullt att göra försök att analysera det man tror är bekant. Det märks också, tycker jag, på ett positivt sätt att tre av texterna är skrivna av studerande. Frågor som vilken betydelse det har för tankar kring familj, syskonskap och släktnedvetenhet att flytta hemifrån tror jag inte att lika självklart hade blivit behandlade av äldre forskare.

Syskonskapets dimensioner, av Christina Haldin, handlar bl.a. om vad som händer då syskon lämnar barndomshemmet, hur relationen förändras och kontakter upprätthålls på ett nytt sätt. I bakgrunden finns antagandet att syskonskap uppfattas som ett i grunden positivt mervärde. Släktskap i texten *Blod är tjockare än vatten* av Susanne Lindblom, beskrivs också som något som skapar positiv trygghet och tillhörighet.

Den tredje proseminarieuppsatsen, *Familjen på resa* av Laura Aalto, är den som jag upplever att har mest kopplingar också till Ole Rud Nielsens studie om båtturismen i Skärgårdshavet, *Lystsejlad. Den moderne kernefamilies kompensatoriske territorialisering i skaergårdslandskapet*. I dessa båda texter funderar skribenterna kring hur man utanför vardagen, på en resa såsom t.ex. en båtsemester med familjen, ofta försöker kompensera för upplevda brister i vardagen genom att umgås tätt tillsammans och i

en annorlunda miljö. Också i studiet av relationer till släkt och syskon i de andra texterna kommer det fram att de flesta främst möts vid speciella tillfällen. Då kan det uppstå fina gemensamma minnen man gärna återkommer till. Men det avstånd mellan ideal och verklighet som då ofta blir tydligt kan också upplevas som jobbigt. Speciellt i studien om båtturismen kommer det också tydligt fram att ett gemensamt familjeprojekt såsom en båtsemester kan upplevas som nästan lite "heligt". Varken jobbrelaterade saker eller andra utomstående människor är oproblematiska eller riktigt välkomna som inslag.

Frågan om ifall resultaten skribenterna kommer fram till i sin forskning är någorlunda allmängiltiga, eller snarast representerar de specifika informanter de talat med, är naturligtvis ytterst relevant i texter som baserar sig på högst ett tiotal intervjuer. I ett så begränsat arbete som en proseminarieuppsats måste man nog för det mesta, kanske ännu mer än i annan forskning, vara beredd att lämna den frågan lite öppen.

Jag tycker att boken har mest att ge i det avseendet att den fått åtminstone mig att själv fundera vidare kring frågor och begrepp. Känner jag igen mig i hypoteser och resultat och hur tänker jag egentligen själv kring liknande frågor? Det är väl också precis vad man som bäst kan önska sig av mindre arbeten – att de uppmuntrar till att fundera vidare och kanske öppnar en väg till större mer omfattande forskning en annan gång. I Ole Rud Nielsens fall vet jag att arbetet redan har fortsatt.

Maria Ekqvist